

מסורת הש"ס

א) לעיל כה. קדושין ע: ע"ש, ט) גני העוקב ערך של ד' ש"ג, א) נפ"י א"ר של דגים וזמנתה פ"י דגים קטנים ערוך ערך מנוי ואפשר דק"ל ע"ש דגים ד"ה מונוי כו' וכן בשמ"ק: פ"י מ"ש"י על מונוי דגים ז' דקרא כמיכ ראה לא חנית המלך ואת נפתת הים.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה בור ובירה וכו' ובשארם ליהושע דוד. ה"י איתא בירושלמי פ"א דקטוה:

הגהות הב"ח

א) גמ' אמר להו גואל הדם וכו' אמר להו ה"ו ה"ו להללו וכו' אמר להו השתא דזופין: (כ) שם אמר להו עמשה מורד: (א) רש"י ד"ה מונוי דגים קטנים. י"ז וכן בע"ה ר"ש דף כט:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' אמרו להי כ"ל:

מוסף רש"י

ילדים. בתורה ה"ו לוד בחילומיו ולא היו בני קדושים ע"י בני יפת תואר. שם שלקחו אתם ישאלו בתלמודם כמיכ דכתיב (ל) והשתא אל מן ביתך. וזמן כן היו טענים משפטם העבדים (שם). מספרי קומי ומגדלי בלורית. מתחזיק ערס (שם). משום דרודו גרשה וצדקה. דוד גרש יואב להיות מללית על הצלף לפי עשה משפט וצדקה. ויאב גרש לוד לעשות משפט וצדקה לפי שהוא דן ויאב שטר ויורה על ידו. ועוד מתוך ש"א עסק במלמטה לא היה דוד טורח כן ולו פסוח לשפוט כען (שמואל ב ח טו).

הדרן עלך נגמר הדרין

רבינו חננאל

במשיח ה' וחסר לחם זה היידין שנאמר וארוחו ארוחת אמר ינתנה לו מאת המלך דבר יום ביומו: פודגרא. בלשך יום אלנקרם פודגרא. איתיה ליואב ודיינהו א"ל נגואל הדם דעשאל הוין מאי טעמא דכתיבן ויפת בדם עשהאל אחי אמרו ייזיל אבנר. לעמשא בן יואב אמאי קטלתיה א"ל עמשה מורד במלכות הוה שנאמר ויחורן מן המורד אשר עירו א"ל עמשה אבנר ורקין מיעוטיין דרש דאשכחתינהו דפתחו במסכת אמר כתיב ביהושע כל איש אשר ימדה את פך וכו' יכיל אפילו לדברי תורה ישמע ת"ל רק חזק ואמץ וכו' קרא אחרינא רק חזק ואמץ

נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

מ"א

עין משפט נר מצוה

סג א מ"א פ"ג מהלכות מלכות הלכה ט:

תורה אור השלם

1. ויקראן לסור ויבדו אבנר באחרי התחית אל החמש ותצא החנית מאחריה ויפל שם וימת תחזיתו ויזד כל הבא אל המקום אשר נפל שם עשהאל וימת ויעמדה: שמואל ב ב כג
2. ויאמר המלך אל עמשה הויעק לי את איש יהודה שלשת ימים ואתה פה עמך: ויפל עמשה להויעק את יהודה ויחזר מן המועד אשר יעדו: שמואל ב ב ד-ה
3. כל איש אשר ימדה את פך ולא ישמע את הדין לכל איש תצונו ימת רק חזק ואמץ: והושע א ח
4. והשמועה באה עד יואב כי יואב נטה אחרי אדניהו ואחרי אבשלום לא נטה וינס יואב אל אדניו ויחזק בקרנות המזבח: מלכים א ב כח
5. וימלך דוד על כל ישראל ויזד דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו: ויואב בן צדקיה על הצבא ויהושפט בן אחיהלוד מוכרי: שמואל ב ח ט-טז
6. ויצא יואב עם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישבו אתו מבזר הסדה וידו לא ידע: שמואל ב ג כ
7. וישוב אבנר חזרונו וישדו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי ויבדו שם החמש וימת בדם עשהאל אחיה: שמואל ב ג כ
8. והשיב י"א דמו על ראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים ויטביו מונוי ויהרגם בחרב ואבי מלך לא ידע את אבנר בן נר שר צבא ישראל ואת עמשה בן יתר שר צבא יהודה: מלכים א ב לב
9. ועמשה לא נשמר בחרב אשר ביד יואב ויבדו קה אל הצפחה וישפך מיני ארצה ולא שנה לו וימת ויואב ואבישי אחיו דרש אחרי שבע בן בקרי: שמואל ב כ י
10. ויעל בקרנו בן יחזקיה ויפגע בו וימתו ויקבר בביתו פודגרי: מלכים א ב לד
11. ויבן העיר מסביב מן המולא ויעד הפסבין ויואב ויחזק את שאר העיר: דברי הימים א יא ח

הוא נטוה ולא נטה. נוח לך להיות מן המקוללים ולא מן המקוללים לפי שסוף קללת חוס לשונו אל המקלל: היה לו. לאצנר להניל את עמנו בלחד מאיבריו של עשאל ולא יברגו דהכי אמרינן [בצן סורר ומורה] [לקמן דף ע"ה]. רודף אחר תצירו להרנו ויכול זה להניל את עמנו בלחד מאיבריו של רודף ולא עשה כן אלל חזר כנגדו והרנו נהרג עליו: אמרו ליה לא יכיל ליה. אצנר לכון בלחד משאר איבריו: כנגד כלע חמישי: אמר ליה ניוול לאצנר. דינו של אצנר פטור אמה עליו: אינן ורקין דרש.

מ"א מעמא קטלתיה לעמשא.
ואס תאמר היאך נמחייב יואב צמאי דקטליה לעמשא הא צעי המראה ואפילו למ"ד חזר אינו נרין המראה כהא לא היה חזר בדבר זה שהיה מושבו מורד במלכות וה"ל שוגג וי"ל ללא נמחייב אלל משום הוא גופיה דהוה מורד במלכות:

הדרן עלך נגמר הדין

הוא לוטא ולא תהא לאמה לאתוה יואב דייניה אמר ליה מאי טעמא קטלתיה לאבנר אמר (א) ליה גואל הדם דעשאל הואי עשאל רודף הוה אמר ליה היה לו להצילו באחד מאבריו (א) אמר ליה לא יכיל ליה א"ל השתא בדופן חמישית כיון ליה דכתיב ויכהו אבנר באחרי החנית אל החומש וא"ר יוחנן בדופן חמישית במקום שמרה וכבר תלויין בן באחד מאיבריו לא יכיל ליה אמר ליה ניוול אבנר מאי טעמא קטלתיה לעמשא אמר (א) ליה עמשה מורד במלכות הוה דכתיב וימארה את איש יהודה שלשת ימים וגו' ויך עמשה להויעק את יהודה ויוחר וגו' אמר ליה עמשה אבנר ורקין דרש אשכחתינהו דפתח להו במסכתא אמר כתיב כ"ל איש אשר ימדה את פך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומת יכול אפילו לדברי תורה *תלמוד לומר רק חזק ואמץ אלא ההוא גברא מורד במלכות הוה דכתיב *והשמועה באה עד יואב כי יואב נטה אחרי אדניהו ואחרי אבשלום לא נטה מאי לא נטה אמר רב יהודה שביקש לנטות ולא נטה ומאי טעמא לא נטה אמר רבי אלעזר עדיין ליחלוותי של דוד קיימת רבי יוסי ברבי חנינא אמר עדיין איצטגוניני של דוד קיימין (א) דאמר רב יהודה אמר רב ארבע מאות ילדים היו לו לדוד כולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלורית היו ומהלכין בראשי הגייסות היו והן הן בעלי אגרופין של דוד כהנא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא אילמלא דוד לא עשה יואב מלחמה ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה דכתיב *ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ויואב בן צרויה על הצבא מה טעם דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו משום דיואב על הצבא ומה טעם יואב על הצבא משום דדוד עושה משפט וצדקה לכל עמו *ויצא יואב מעם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישיבו אותו מבזר הסירה מאי בור הסירה אמר רבי אבא בר כהנא בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג *ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי אמר רבי יוחנן שדנו דין סנהדרי א"ל מ"ט קטלתיה לעשאל עשאל רודף היה היה לך להצילו באחד מאיבריו לא יכילי ליה השתא בדופן חמישית כוונת ליה באחד מאיבריו לא יכלת ליה לדבר אתו בשלי אמר רב יהודה אמר רב על עיסקי (א) שלו *ויכהו שם אל החומש אמר רבי יוחנן בדופן חמישית מקום שמרה וכבר תלויין בו *והשיב ה' את דמו על ראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים שהיו דורשין אבנר ורקין והוא לא דרש צדיקים שהן בפה ולא עשו והוא באיגרת עשה *ועמשה לא נשמר בחרב אשר ביד יואב אמר רב שמואל בר אבא בר כהנא אמר רב יהודה אמר רב כמדבר מה מדבר מופקר לכל אף ביתו של יואב מופקר לכל דבר אחר כמדבר מה מדבר מנוקה מגול ועריות אף ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות *ויואב יחיה את שאר העיר אמר רב יהודה אפילו *מוניני וצחנתא טעים פרים ליה:

הדרן עלך נגמר הדין

לשון של נעלך (שמות א). שאל לו צערמה יצמה גדמת היאך חוללת התחיל שמה מלפניו ומראהו כך היא חוללת צעינה והוא שלך חרבו והרגו כדכתיב (מלכים א ג) בתורתו אשר צממנו וזנענו אשר צרנלין: **הסס דרשו אינן ורקין.** שאל לקיים מלות המלך לעבור על דברי תורה עמשא כדאמרן אצנר כשאמר לו שאלו לעצדיו (שמואל א כג) סובו והמיתו את כהני ה' וגו' וכתיב (סס) ולא אצו עצדי שאלו לשלות ידס ולפגוע וגו': והוא לא היה דורש. והסס אוריה צמזמת של דוד אע"פ שאלו אוריה ודוד אלל צלוגרת כתיב (סס ז) ויכתב צפסר לאמר הצו את אוריה וגו': ויקצר צניס. **הסס** צניס. **פריס** מופקר לכל. לענינים להתפרנס מצמי: **אפי** מוניני והנפסא טעים. אפילו דכרס קדים ועוגים: **טעים** שהיה טועם: **פריס** להו. משלח להם למזונות לעניים של עיר: **פריס**. לשון פרס שנוטלין מצית המלך. ופסוק זה בדברי הימים כשלקד דוד את מזונות ליון: **מוניני**. דגים קטנים (א) וחנתא מין דגים קטנים:

הדרן עלך נגמר הדין

התפיים לדוד נענש עליהן וחוה פ"י בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג. אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי. על עסקי השל. פ"י שאלה שאלו בענין הליצה כדכתיב של נעלך מעל רגליך. אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים ממנו וגו' צדיקים ממנו שהן בפה ולא עשו שאמר להם שאלו המלך להרוג הכהנים ולא קבלי ממנו. וכך הוא מפורש בתלמוד א"י בפרק חלק. ויאמר המלך לרעים הנצבים עליו סבו והמיתו כהנה ה' וגו'. מי היה א"ר שמואל אבנר ועמשה אמרו לו כלום אית לך עליון אלא הוין וגורא והדין כלינרן. פ"י כלי ליו וסין הסוס בשלשן יוך כן שמן. אמרו ליה הא טריפין ק"ל כלומר אין אנו חפצים לא במנתותיך ולא בעבודותיך ולא אבוי עבדי המלך לשלוח את ידס לפגוע בכהני ה' ויואב באיגרת שכתב לו דוד על אוריה החתי קבל והרגו. טובים ממנו שדרשו אבנר ורקין כדאמרן והוא לא דרש אלא קבל האיגרת ועשה. ויקבר בביתו במדבר. מלמד שהיה ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות. כמו המדבר שאין אדם מצוי לגול ולא לערוה: הדרן עלך פרק נגמר הדין

הוא לוטא ולא תהא לאמה לאתוה יואב דייניה אמר ליה מאי טעמא קטלתיה לאבנר אמר (א) ליה גואל הדם דעשאל הואי עשאל רודף הוה אמר ליה היה לו להצילו באחד מאבריו (א) אמר ליה לא יכיל ליה א"ל השתא בדופן חמישית כיון ליה דכתיב ויכהו אבנר באחרי החנית אל החומש וא"ר יוחנן בדופן חמישית במקום שמרה וכבר תלויין בן באחד מאיבריו לא יכיל ליה אמר ליה ניוול אבנר מאי טעמא קטלתיה לעמשא אמר (א) ליה עמשה מורד במלכות הוה דכתיב וימארה את איש יהודה שלשת ימים וגו' ויך עמשה להויעק את יהודה ויוחר וגו' אמר ליה עמשה אבנר ורקין דרש אשכחתינהו דפתח להו במסכתא אמר כתיב כ"ל איש אשר ימדה את פך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומת יכול אפילו לדברי תורה *תלמוד לומר רק חזק ואמץ אלא ההוא גברא מורד במלכות הוה דכתיב *והשמועה באה עד יואב כי יואב נטה אחרי אדניהו ואחרי אבשלום לא נטה מאי לא נטה אמר רב יהודה שביקש לנטות ולא נטה ומאי טעמא לא נטה אמר רבי אלעזר עדיין ליחלוותי של דוד קיימת רבי יוסי ברבי חנינא אמר עדיין איצטגוניני של דוד קיימין (א) דאמר רב יהודה אמר רב ארבע מאות ילדים היו לו לדוד כולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלורית היו ומהלכין בראשי הגייסות היו והן הן בעלי אגרופין של דוד כהנא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא אילמלא דוד לא עשה יואב מלחמה ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה דכתיב *ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ויואב בן צרויה על הצבא מה טעם דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו משום דיואב על הצבא ומה טעם יואב על הצבא משום דדוד עושה משפט וצדקה לכל עמו *ויצא יואב מעם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישיבו אותו מבזר הסירה מאי בור הסירה אמר רבי אבא בר כהנא בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג *ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי אמר רבי יוחנן שדנו דין סנהדרי א"ל מ"ט קטלתיה לעשאל עשאל רודף היה היה לך להצילו באחד מאיבריו לא יכילי ליה השתא בדופן חמישית כוונת ליה באחד מאיבריו לא יכלת ליה לדבר אתו בשלי אמר רב יהודה אמר רב על עיסקי (א) שלו *ויכהו שם אל החומש אמר רבי יוחנן בדופן חמישית מקום שמרה וכבר תלויין בו *והשיב ה' את דמו על ראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים שהיו דורשין אבנר ורקין והוא לא דרש צדיקים שהן בפה ולא עשו והוא באיגרת עשה *ועמשה לא נשמר בחרב אשר ביד יואב אמר רב שמואל בר אבא בר כהנא אמר רב יהודה אמר רב כמדבר מה מדבר מופקר לכל אף ביתו של יואב מופקר לכל דבר אחר כמדבר מה מדבר מנוקה מגול ועריות אף ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות *ויואב יחיה את שאר העיר אמר רב יהודה אפילו *מוניני וצחנתא טעים פרים ליה:

הדרן עלך נגמר הדין

לשון של נעלך (שמות א). שאל לו צערמה יצמה גדמת היאך חוללת התחיל שמה מלפניו ומראהו כך היא חוללת צעינה והוא שלך חרבו והרגו כדכתיב (מלכים א ג) בתורתו אשר צממנו וזנענו אשר צרנלין: **הסס דרשו אינן ורקין.** שאל לקיים מלות המלך לעבור על דברי תורה עמשא כדאמרן אצנר כשאמר לו שאלו לעצדיו (שמואל א כג) סובו והמיתו את כהני ה' וגו' וכתיב (סס) ולא אצו עצדי שאלו לשלות ידס ולפגוע וגו': והוא לא היה דורש. והסס אוריה צמזמת של דוד אע"פ שאלו אוריה ודוד אלל צלוגרת כתיב (סס ז) ויכתב צפסר לאמר הצו את אוריה וגו': ויקצר צניס. **הסס** צניס. **פריס** מופקר לכל. לענינים להתפרנס מצמי: **אפי** מוניני והנפסא טעים. אפילו דכרס קדים ועוגים: **טעים** שהיה טועם: **פריס** להו. משלח להם למזונות לעניים של עיר: **פריס**. לשון פרס שנוטלין מצית המלך. ופסוק זה בדברי הימים כשלקד דוד את מזונות ליון: **מוניני**. דגים קטנים (א) וחנתא מין דגים קטנים:

הדרן עלך נגמר הדין

התפיים לדוד נענש עליהן וחוה פ"י בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג. אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי. על עסקי השל. פ"י שאלה שאלו בענין הליצה כדכתיב של נעלך מעל רגליך. אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים ממנו וגו' צדיקים ממנו שהן בפה ולא עשו שאמר להם שאלו המלך להרוג הכהנים ולא קבלי ממנו. וכך הוא מפורש בתלמוד א"י בפרק חלק. ויאמר המלך לרעים הנצבים עליו סבו והמיתו כהנה ה' וגו'. מי היה א"ר שמואל אבנר ועמשה אמרו לו כלום אית לך עליון אלא הוין וגורא והדין כלינרן. פ"י כלי ליו וסין הסוס בשלשן יוך כן שמן. אמרו ליה הא טריפין ק"ל כלומר אין אנו חפצים לא במנתותיך ולא בעבודותיך ולא אבוי עבדי המלך לשלוח את ידס לפגוע בכהני ה' ויואב באיגרת שכתב לו דוד על אוריה החתי קבל והרגו. טובים ממנו שדרשו אבנר ורקין כדאמרן והוא לא דרש אלא קבל האיגרת ועשה. ויקבר בביתו במדבר. מלמד שהיה ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות. כמו המדבר שאין אדם מצוי לגול ולא לערוה: הדרן עלך פרק נגמר הדין

הוא לוטא ולא תהא לאמה לאתוה יואב דייניה אמר ליה מאי טעמא קטלתיה לאבנר אמר (א) ליה גואל הדם דעשאל הואי עשאל רודף הוה אמר ליה היה לו להצילו באחד מאבריו (א) אמר ליה לא יכיל ליה א"ל השתא בדופן חמישית כיון ליה דכתיב ויכהו אבנר באחרי החנית אל החומש וא"ר יוחנן בדופן חמישית במקום שמרה וכבר תלויין בן באחד מאיבריו לא יכיל ליה אמר ליה ניוול אבנר מאי טעמא קטלתיה לעמשא אמר (א) ליה עמשה מורד במלכות הוה דכתיב וימארה את איש יהודה שלשת ימים וגו' ויך עמשה להויעק את יהודה ויוחר וגו' אמר ליה עמשה אבנר ורקין דרש אשכחתינהו דפתח להו במסכתא אמר כתיב כ"ל איש אשר ימדה את פך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומת יכול אפילו לדברי תורה *תלמוד לומר רק חזק ואמץ אלא ההוא גברא מורד במלכות הוה דכתיב *והשמועה באה עד יואב כי יואב נטה אחרי אדניהו ואחרי אבשלום לא נטה מאי לא נטה אמר רב יהודה שביקש לנטות ולא נטה ומאי טעמא לא נטה אמר רבי אלעזר עדיין ליחלוותי של דוד קיימת רבי יוסי ברבי חנינא אמר עדיין איצטגוניני של דוד קיימין (א) דאמר רב יהודה אמר רב ארבע מאות ילדים היו לו לדוד כולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלורית היו ומהלכין בראשי הגייסות היו והן הן בעלי אגרופין של דוד כהנא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא אילמלא דוד לא עשה יואב מלחמה ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה דכתיב *ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ויואב בן צרויה על הצבא מה טעם דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו משום דיואב על הצבא ומה טעם יואב על הצבא משום דדוד עושה משפט וצדקה לכל עמו *ויצא יואב מעם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישיבו אותו מבזר הסירה מאי בור הסירה אמר רבי אבא בר כהנא בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג *ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי אמר רבי יוחנן שדנו דין סנהדרי א"ל מ"ט קטלתיה לעשאל עשאל רודף היה היה לך להצילו באחד מאיבריו לא יכילי ליה השתא בדופן חמישית כוונת ליה באחד מאיבריו לא יכלת ליה לדבר אתו בשלי אמר רב יהודה אמר רב על עיסקי (א) שלו *ויכהו שם אל החומש אמר רבי יוחנן בדופן חמישית מקום שמרה וכבר תלויין בו *והשיב ה' את דמו על ראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים שהיו דורשין אבנר ורקין והוא לא דרש צדיקים שהן בפה ולא עשו והוא באיגרת עשה *ועמשה לא נשמר בחרב אשר ביד יואב אמר רב שמואל בר אבא בר כהנא אמר רב יהודה אמר רב כמדבר מה מדבר מופקר לכל אף ביתו של יואב מופקר לכל דבר אחר כמדבר מה מדבר מנוקה מגול ועריות אף ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות *ויואב יחיה את שאר העיר אמר רב יהודה אפילו *מוניני וצחנתא טעים פרים ליה:

הדרן עלך נגמר הדין

לשון של נעלך (שמות א). שאל לו צערמה יצמה גדמת היאך חוללת התחיל שמה מלפניו ומראהו כך היא חוללת צעינה והוא שלך חרבו והרגו כדכתיב (מלכים א ג) בתורתו אשר צממנו וזנענו אשר צרנלין: **הסס דרשו אינן ורקין.** שאל לקיים מלות המלך לעבור על דברי תורה עמשא כדאמרן אצנר כשאמר לו שאלו לעצדיו (שמואל א כג) סובו והמיתו את כהני ה' וגו' וכתיב (סס) ולא אצו עצדי שאלו לשלות ידס ולפגוע וגו': והוא לא היה דורש. והסס אוריה צמזמת של דוד אע"פ שאלו אוריה ודוד אלל צלוגרת כתיב (סס ז) ויכתב צפסר לאמר הצו את אוריה וגו': ויקצר צניס. **הסס** צניס. **פריס** מופקר לכל. לענינים להתפרנס מצמי: **אפי** מוניני והנפסא טעים. אפילו דכרס קדים ועוגים: **טעים** שהיה טועם: **פריס** להו. משלח להם למזונות לעניים של עיר: **פריס**. לשון פרס שנוטלין מצית המלך. ופסוק זה בדברי הימים כשלקד דוד את מזונות ליון: **מוניני**. דגים קטנים (א) וחנתא מין דגים קטנים:

הדרן עלך נגמר הדין

התפיים לדוד נענש עליהן וחוה פ"י בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג. אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי. על עסקי השל. פ"י שאלה שאלו בענין הליצה כדכתיב של נעלך מעל רגליך. אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים ממנו וגו' צדיקים ממנו שהן בפה ולא עשו שאמר להם שאלו המלך להרוג הכהנים ולא קבלי ממנו. וכך הוא מפורש בתלמוד א"י בפרק חלק. ויאמר המלך לרעים הנצבים עליו סבו והמיתו כהנה ה' וגו'. מי היה א"ר שמואל אבנר ועמשה אמרו לו כלום אית לך עליון אלא הוין וגורא והדין כלינרן. פ"י כלי ליו וסין הסוס בשלשן יוך כן שמן. אמרו ליה הא טריפין ק"ל כלומר אין אנו חפצים לא במנתותיך ולא בעבודותיך ולא אבוי עבדי המלך לשלוח את ידס לפגוע בכהני ה' ויואב באיגרת שכתב לו דוד על אוריה החתי קבל והרגו. טובים ממנו שדרשו אבנר ורקין כדאמרן והוא לא דרש אלא קבל האיגרת ועשה. ויקבר בביתו במדבר. מלמד שהיה ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות. כמו המדבר שאין אדם מצוי לגול ולא לערוה: הדרן עלך פרק נגמר הדין

הוא לוטא ולא תהא לאמה לאתוה יואב דייניה אמר ליה מאי טעמא קטלתיה לאבנר אמר (א) ליה גואל הדם דעשאל הואי עשאל רודף הוה אמר ליה היה לו להצילו באחד מאבריו (א) אמר ליה לא יכיל ליה א"ל השתא בדופן חמישית כיון ליה דכתיב ויכהו אבנר באחרי החנית אל החומש וא"ר יוחנן בדופן חמישית במקום שמרה וכבר תלויין בן באחד מאיבריו לא יכיל ליה אמר ליה ניוול אבנר מאי טעמא קטלתיה לעמשא אמר (א) ליה עמשה מורד במלכות הוה דכתיב וימארה את איש יהודה שלשת ימים וגו' ויך עמשה להויעק את יהודה ויוחר וגו' אמר ליה עמשה אבנר ורקין דרש אשכחתינהו דפתח להו במסכתא אמר כתיב כ"ל איש אשר ימדה את פך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומת יכול אפילו לדברי תורה *תלמוד לומר רק חזק ואמץ אלא ההוא גברא מורד במלכות הוה דכתיב *והשמועה באה עד יואב כי יואב נטה אחרי אדניהו ואחרי אבשלום לא נטה מאי לא נטה אמר רב יהודה שביקש לנטות ולא נטה ומאי טעמא לא נטה אמר רבי אלעזר עדיין ליחלוותי של דוד קיימת רבי יוסי ברבי חנינא אמר עדיין איצטגוניני של דוד קיימין (א) דאמר רב יהודה אמר רב ארבע מאות ילדים היו לו לדוד כולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלורית היו ומהלכין בראשי הגייסות היו והן הן בעלי אגרופין של דוד כהנא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא אילמלא דוד לא עשה יואב מלחמה ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה דכתיב *ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ויואב בן צרויה על הצבא מה טעם דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו משום דיואב על הצבא ומה טעם יואב על הצבא משום דדוד עושה משפט וצדקה לכל עמו *ויצא יואב מעם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישיבו אותו מבזר הסירה מאי בור הסירה אמר רבי אבא בר כהנא בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג *ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי אמר רבי יוחנן שדנו דין סנהדרי א"ל מ"ט קטלתיה לעשאל עשאל רודף היה היה לך להצילו באחד מאיבריו לא יכילי ליה השתא בדופן חמישית כוונת ליה באחד מאיבריו לא יכלת ליה לדבר אתו בשלי אמר רב יהודה אמר רב על עיסקי (א) שלו *ויכהו שם אל החומש אמר רבי יוחנן בדופן חמישית מקום שמרה וכבר תלויין בו *והשיב ה' את דמו על ראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים שהיו דורשין אבנר ורקין והוא לא דרש צדיקים שהן בפה ולא עשו והוא באיגרת עשה *ועמשה לא נשמר בחרב אשר ביד יואב אמר רב שמואל בר אבא בר כהנא אמר רב יהודה אמר רב כמדבר מה מדבר מופקר לכל אף ביתו של יואב מופקר לכל דבר אחר כמדבר מה מדבר מנוקה מגול ועריות אף ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות *ויואב יחיה את שאר העיר אמר רב יהודה אפילו *מוניני וצחנתא טעים פרים ליה:

הדרן עלך נגמר הדין

לשון של נעלך (שמות א). שאל לו צערמה יצמה גדמת היאך חוללת התחיל שמה מלפניו ומראהו כך היא חוללת צעינה והוא שלך חרבו והרגו כדכתיב (מלכים א ג) בתורתו אשר צממנו וזנענו אשר צרנלין: **הסס דרשו אינן ורקין.** שאל לקיים מלות המלך לעבור על דברי תורה עמשא כדאמרן אצנר כשאמר לו שאלו לעצדיו (שמואל א כג) סובו והמיתו את כהני ה' וגו' וכתיב (סס) ולא אצו עצדי שאלו לשלות ידס ולפגוע וגו': והוא לא היה דורש. והסס אוריה צמזמת של דוד אע"פ שאלו אוריה ודוד אלל צלוגרת כתיב (סס ז) ויכתב צפסר לאמר הצו את אוריה וגו': ויקצר צניס. **הסס** צניס. **פריס** מופקר לכל. לענינים להתפרנס מצמי: **אפי** מוניני והנפסא טעים. אפילו דכרס קדים ועוגים: **טעים** שהיה טועם: **פריס** להו. משלח להם למזונות לעניים של עיר: **פריס**. לשון פרס שנוטלין מצית המלך. ופסוק זה בדברי הימים כשלקד דוד את מזונות ליון: **מוניני**. דגים קטנים (א) וחנתא מין דגים קטנים:

הדרן עלך נגמר הדין

התפיים לדוד נענש עליהן וחוה פ"י בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג. אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי. על עסקי השל. פ"י שאלה שאלו בענין הליצה כדכתיב של נעלך מעל רגליך. אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים ממנו וגו' צדיקים ממנו שהן בפה ולא עשו שאמר להם שאלו המלך להרוג הכהנים ולא קבלי ממנו. וכך הוא מפורש בתלמוד א"י בפרק חלק. ויאמר המלך לרעים הנצבים עליו סבו והמיתו כהנה ה' וגו'. מי היה א"ר שמואל אבנר ועמשה אמרו לו כלום אית לך עליון אלא הוין וגורא והדין כלינרן. פ"י כלי ליו וסין הסוס בשלשן יוך כן שמן. אמרו ליה הא טריפין ק"ל כלומר אין אנו חפצים לא במנתותיך ולא בעבודותיך ולא אבוי עבדי המלך לשלוח את ידס לפגוע בכהני ה' ויואב באיגרת שכתב לו דוד על אוריה החתי קבל והרגו. טובים ממנו שדרשו אבנר ורקין כדאמרן והוא לא דרש אלא קבל האיגרת ועשה. ויקבר בביתו במדבר. מלמד שהיה ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות. כמו המדבר שאין אדם מצוי לגול ולא לערוה: הדרן עלך פרק נגמר הדין